

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2.1 ความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ
 - 2.2 จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ
 - 2.3 ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. การนิเทศการสอน
 - 3.1 ความหมายของการนิเทศการสอน
 - 3.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน
 - 3.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 3.4 ความหมายการนิเทศภายนอก การนิเทศภายใน
 - 3.5 ความจำเป็นการนิเทศภายใน และปัญหาอุปสรรคการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 3.6 จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน
 - 3.7 หลักการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษ
4. หลักสูตร
 - 4.1 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2539
 - 4.2 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)
 - 4.2.1 ด้านหลักสูตร
 - 4.2.2 ด้านเนื้อหาวิชา
 - 4.2.3 ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน
 - 4.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 4.2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังนั้นในการพัฒนาการเรียนการสอนจำเป็นต้องศึกษาสภาพของปัจจัยเหล่านี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ครูสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังกล่าวในระดับที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับมาก (รุ่งทิพย์ พรหมศิริ, 2539, หน้า 77-89)

ด้านหลักสูตร ครูมีปัญหาในด้านหลักสูตร ในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา แนวการจัดการเรียนการสอน ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ ซึ่งครูส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นจุดประสงค์ที่คาดหวังสูงเกินไป ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีปัญหาอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน การจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียน และการสอนโดยใช้ทักษะสัมพันธ์ ครูมีความต้องการการนิเทศด้านเทคนิคการสอนมาก

ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีปัญหาและต้องการการนิเทศการสอนในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้รวมทั้งการผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยี และครูส่วนใหญ่ยังมีความรู้ไม่เพียงพอในการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ สไลด์ และเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูมีปัญหาและมีความต้องการอย่างมากในการนิเทศ การสอนด้านการวัดผลและประเมินผล ในเรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบ การประเมินผลก่อนเรียน การทำแบบทดสอบที่วัดผลและประเมินผลครอบคลุมทั้งเนื้อหา จุดประสงค์ และทักษะ

แสดงให้เห็นว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ยังมีสภาพที่ต้องการความช่วยเหลือ การแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาอย่างถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริง

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาษาอังกฤษเป็นวิชาหนึ่งซึ่งมีความสำคัญยิ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะในปัจจุบันภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของ คนไทยมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การศึกษา ดังที่ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2521, หน้า 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภาษาอังกฤษที่มีต่อคนไทยไว้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร การค้าขาย การศึกษา วัฒนธรรม และการเมือง
3. ด้านชีวิตประจำวันของคนไทยในเมืองไทย

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาได้จัดให้ ภาษาอังกฤษเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตั้งแต่พุทธศักราช 2503 และ เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2521 หลักสูตรภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลง และผลที่ตามมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การสอนมากยิ่งขึ้น จากความไม่พร้อมด้านต่าง ๆ และจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปัญหาในการเรียนการสอน จึงขอเสนอรายละเอียดตามลำดับคือ

1. ความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ
2. จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ
3. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษเป็นวิชาสากลที่ผู้คนเกือบทั่วโลกใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการติดต่อสื่อสาร จากสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการแพร่ขยายของเทคโนโลยี และวิทยาการ

สมัยใหม่สิ่งที่จะใช้เป็นการสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลก็คือ ภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ

กานดา ณ ถลาง (2515, หน้า 56) ได้สรุปไว้ว่าภาษาอังกฤษได้ทวีความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ ในฐานะเป็นภาษาสากลสำหรับใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศและเป็นกุญแจไขสู่วิทยาการใหม่ ๆ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่จะเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ ซึ่งเป็นชาวต่างชาติให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้จากตำราทั้งหลายซึ่งเขียนไว้เป็นวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตลอดมา ภาษาอังกฤษเป็นวิชาภาษาต่างประเทศในกลุ่มวิชาเลือกที่ผู้เรียนเห็นว่ามีประโยชน์ และเลือกเรียนมาก

สรุป ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยซึ่งจำเป็นจะต้องจัดให้มีการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานอันจำเป็นต่อการค้นคว้าหาความรู้ในระดับสูงขึ้นไป ทั้งยังช่วยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้โดยก้าวทันความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ คิด พงศทัย, และศศิธร แสงธนู (2516, หน้า 2) ได้สรุปความมุ่งหมายการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทยไว้ว่า

1. มุ่งให้เข้าใจถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า เป็นสื่อสำคัญในการติดต่อกับชาวต่างชาติ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อได้ คือ มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นกุญแจ ในการค้นคว้าหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการสอนขั้นสูงต่อไป

กานดา ณ ถลาง (2515, หน้า 7-8) ได้สรุปว่า เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษจากหลักสูตรทั้งหลายของกระทรวงศึกษาธิการ เห็นเป็นทำนองเดียวกันว่า เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษว่าเป็นภาษาที่เป็นเครื่องมือของมวลวิชาการทั้งหลาย และเป็นเครื่องมือให้เรียนรู้โลกให้กว้างขวางออกไป ให้รู้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การหาวิชาความรู้ชั้นสูงขึ้นไป เพื่อส่งเสริมสติปัญญาให้ก้าวคืบหน้าต่อไป ทั้งด้านภาษา และวรรณคดี กับทั้งให้นักเรียนแต่ละชั้นมีความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้ตามระดับชั้นหรือตามระดับความรู้ ความสามารถของตน

ส่วนความมุ่งหมายโดยเฉพาะลงไป เป็นการกำหนดความรู้ในทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นเข้าใจดีขึ้น

ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่า

1. นักเรียนมีความรู้วิชาภาษาอังกฤษไม่เท่ากันตามหลักสูตรของการศึกษา ปี พ.ศ. 2521 ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อาจมีนักเรียนที่เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษแล้ว 6 ปี หรือ 2 ปี หรืออาจยังไม่ได้เรียนมาก่อนเลย

2. จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีมากเกินไป ตามมาตรฐานสากลในแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนแต่ละห้องประมาณ 20-40 คน แต่ในประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวนนักเรียนต่อห้องประมาณ 40-50 คน ทำให้ความสนใจ และเวลาที่ครูให้นักเรียนมีน้อย ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะได้น้อยตามไปด้วย

3. ครูผู้สอนมักยึดหลัก ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะน้อย นักเรียนต้องเรียนทุกอย่างไปพร้อม ๆ กัน โดยครูมิได้คำนึงถึงความถนัดของผู้เรียน จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน

4. รูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่เอื้ออำนวยที่จะให้นักเรียนฝึกการทำงานด้วยตนเอง รู้จักรับผิดชอบ มีวินัย ซื่อสัตย์ และเห็นแก่ส่วนรวม

วทานีย์ สุขพอดิ (2524, หน้า 42-48) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาในการออกแบบทดสอบไม่ใช้วิธีการสอนแบบใหม่ในชั้นเรียน ไม่จัดกิจกรรมการสอน และปัญหาที่สำคัญคือมีนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2521, หน้า 72-80) ได้ชี้แจงไว้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ความรู้ของครูยังไม่ได้มาตรฐาน การเตรียมการสอนไม่สม่ำเสมอ ไม่เข้าใจโครงสร้างของแบบเรียน ไม่มีเวลามากนักที่จะแสวงหาความรู้ ครูแปลประโยคภาษาอังกฤษให้นักเรียนเป็นภาษาไทย ครูเข้าใจนักเรียนในชั้นน้อยเกินไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน นักเรียนให้ความสนใจกับภาษาอังกฤษน้อย มีพื้นความรู้น้อย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำนวนนักเรียนมากเกินไป การเรียนในระดับชั้นหนึ่ง ๆ ดำเนินไปไม่เท่ากัน เนื้อหามากเกินไป

4. ปัญหาวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ครูมีความสับสนเกี่ยวกับหลักสูตร มอสโควิทซ์ (Moskowitz, 1977, p. 224) ได้กล่าวถึงครูสอนภาษาอังกฤษที่ประสบผลสำเร็จอย่างมากในการเรียนการสอนภาษาว่า ครูมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีการเตรียมตัวอย่างดี มีทักษะ และความสามารถในการใช้ภาษาที่สอน มีความสนุกเพลิดเพลินกับการสอน มีการเตรียมการสอนอย่างดี สามารถควบคุมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย มีระเบียบ มีความมั่นใจในตัวเองมีความยุติธรรม และยินดีที่จะตอบคำถามนักเรียน ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกับ สตรีเวนส์ (Stevens, 1978, p. 141) กล่าวว่า ครูสอนภาษาควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา หลักสูตร เทคนิค วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษา สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ ครูสอนภาษายังควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาและมีทักษะในการสอน

เมาท์ฟอร์ด (Mountford, 1985, p. 8) ได้กล่าวว่า เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูสอนภาษาอังกฤษควรได้รับการนิเทศ โดยมีจุดประสงค์หลักของการนิเทศ 2 ประการ คือ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ในการสอนภาษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอีกประการหนึ่งคือ เพื่อจัดโอกาสให้ครูได้ฝึกปฏิบัติการสอนจริง เพื่อให้เกิดทักษะในการสอนอย่างเพียงพอ

จากเอกสารชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษนั้นเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดจากตัวครู นักเรียน และการสนับสนุนการสอนอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร สื่อการเรียนการสอน แบบเรียน ฯลฯ กล่าวคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตร เนื้อหาวิชา ความรู้ในการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล หรือบรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษได้ ปัญหาที่เกิดจากนักเรียนเองนั้น เพราะนักเรียนไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานเดิมไม่ดีพอ จึงทำให้ขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะเรียน นอกจากนั้นจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นมีมากเกินไป ทำให้ครูไม่อาจให้ความสนใจในการฝึกทักษะของผู้เรียนได้ทั่วถึง ส่วนปัญหาที่เกิดจาก

ปัจจัยในการสอนอื่น ๆ คือ การที่ผู้บริหารไม่สนใจ และไม่สนับสนุนการเรียนการสอนเท่าที่ควร จะเป็นการจัดครูเข้าสอนไม่เหมาะสม ไม่เอาใจใส่ในงบประมาณทำให้หมวดวิชาไม่มีงบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน ครูจึงไม่มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมเพียงพอไว้ใช้ในการจัดการเรียน การสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลตามความมุ่งหมายเท่าที่ควร

การนิเทศการสอน

ความหมายของการนิเทศการสอน เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการ นิเทศการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

สาย ภาณุวัฒน์ (2511, หน้า 11) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายาม อย่างหนึ่งในหลายอย่าง ที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านเรียนและการสอน"

ปิฎก สาทรร (2519, หน้า 274) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศ การศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียน โดยผ่านบุคลากรทางการศึกษา"

สันต์ ธรรมบำรุง (2526, หน้า 6) กล่าวว่า การนิเทศการสอนคือ ความพยายามใด ๆ ที่จะช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไขสภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยวิธีจัดหา เครื่องอำนวยความสะดวก (facility of teaching) ให้แก่ครูเพื่อให้ครูปฏิบัติภารกิจการสอนได้ ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายมากขึ้น

สงัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการ ทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ ของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526, หน้า 5) ระบุว่า การนิเทศ การศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล และปัญหาในการพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ก้าวหน้า และ เกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ดังนี้

เบอร์ตัน และบรูเอคเนอร์ (Burton & Brueckner, 1965, p. 11) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ กลวิธีของผู้เชี่ยวชาญในการให้บริการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนด้วย ความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่เด็ก

กู๊ด (Good, 1973, p. 539) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามของบุคลากรของโรงเรียนในการส่งเสริมความเป็นผู้นำให้กับครู และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอน อันได้แก่ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การพัฒนาครู การเลือกและการปรับปรุงจุดมุ่งหมายการศึกษา สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

สเปียร์ (Spear, 1967, p. 16) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูโดยทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกัน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู มุ่งหวังที่จะช่วยครู เพื่อให้ครูช่วยเหลือตนเองได้"

ไวส์ (Wiles, 1967, p. 6) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือ การช่วยเหลือพัฒนาสภาวะการสอนให้ดีขึ้น ยังเป็นกิจกรรม และการบริการที่ช่วยปรับปรุงการสอน ช่วยให้ครูทำงานในหน้าที่ได้ดีขึ้น มีขวัญและกำลังใจดีขึ้น กิจกรรมเหล่านี้รวมถึงการอบรมครู และการพัฒนาหลักสูตรด้วย"

เค (Krey, 1971, p. 30) ให้คำจำกัดความว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ซึ่งจุดเบื้องต้นนั้นเน้นถึงผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนที่เหมาะสม เป็นความคาดหวังของโรงเรียน"

กลิคแมน (Glickman, 1990, p. 6) กล่าวถึง การนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนเป็นส่วนย่อย (subset) ของการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำหรับการปรับปรุงในชั้นเรียน และกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง

ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน การนิเทศการสอนเปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของการนิเทศศึกษามุ่งที่จะพัฒนาการสอนของครูให้มีคุณภาพ เพื่อครูจะได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนจะทำหน้าที่กับครูโดยตรงไม่ใช่ทำงานกับผู้เรียน ผู้ที่ทำหน้าที่กับผู้เรียนคือ ครู

ในการที่ผู้นิเทศการสอนทำงานกับครูนั้นจะเน้นหนักในด้านการช่วยเหลือ การสนับสนุน การมีส่วนร่วม ในการปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการแนะนำ หรือสั่งการ เพียงอย่างเดียว

เนื่องจากการนิเทศการสอนมุ่งปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น แม้ว่าการเรียนการสอนจะดีอยู่แล้วก็ควรมีการนิเทศเพื่อให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อให้ทันต่อวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งในปัจจุบันครูที่ทำการสอนเป็นประจำไม่มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน การนิเทศการสอนมี

ส่วนช่วยได้มาก ดังที่มีผู้ให้ความสำคัญ ความจำเป็น และความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2526, หน้า 16-17) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนดังนี้

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
2. เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยการช่วยให้ครูมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการสอน
3. เพื่อช่วยสร้างให้ครูมีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ
4. เพื่อช่วยลดภาระผู้สอน ทำให้มีเวลาในการค้นคว้า ทดลอง วิจัย หาวิธีการใหม่ ๆ
5. เพื่อช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถของครูและคน
6. เพื่อช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของนักเรียนเป็นไปตามแนวที่กำหนดไว้
7. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักค้นหาคำตอบในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และช่วยครูวางแผนการสอนที่เหมาะสม

สรุปได้ว่าการนิเทศการสอนนั้นเป็น ความจำเป็นที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเน้นที่ การให้ความช่วยเหลือครูทุกด้าน ทั้งการสอน การทำงาน การให้ความรู้ใหม่ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน การพัฒนางาน อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระของครู ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา ปัจจุบันจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ รวมทั้งเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงและ ปรับสภาพทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมด้วยการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมด้วย การศึกษาจึงจำเป็นอย่างมาก เพราะการนิเทศการศึกษามุ่งแนะนำครูให้ได้รู้วิธีการปรับปรุงการสอน ดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538, หน้า 8) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ศึกษานิเทศก์ก็ต้องทำตัวเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง (change agent) ในการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยทำงานร่วมกับครู เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ

2. การผลิตครู สถาบันผลิตครู ผลิตครูไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำอย่างไรจึงจะผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ เพราะการผลิตครูนั้นเมื่อไปทำงานในสถานศึกษาจะต้องมีการฝึกอบรมประจำการ (inservice education) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา การรักษามาตรฐานของการศึกษาต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงาน และช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล ก้าวหน้าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525, หน้า 7-8) กล่าวถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการ การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ยุ่ยากซับซ้อน เพราะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร การนิเทศการศึกษาเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน และปัจจุบันการขยายตัวทางการศึกษามากขึ้น

2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามต่อครู ถึงแม้ครูทุกคนจะต้องได้รับการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ครูทำงานในสถานการณ์จริง

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการเรียนการสอน เนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ และต้องเผชิญกับภาระหน้าที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงช่วยลดภาระของครู

4. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต้องการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถ สรุปได้ว่า เพื่อให้การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพครูให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง และสม่ำเสมอในสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

ความจำเป็นของการนิเทศการสอน ยังไม่มีผู้ใดกล่าวอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากเหตุผลที่ว่า การนิเทศการสอน เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา และความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ก็มีสาเหตุมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูโดยตรง ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการสอน มีสาเหตุ และความเป็นมาเช่นเดียวกับความจำเป็นในการนิเทศการ

ศึกษา นั่นคือมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้หลักสูตร และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ถ้าครูไม่มีความรู้ หรือความเข้าใจ ก็อาจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการนิเทศการสอนขึ้น

ความหมายการนิเทศภายนอก การนิเทศภายใน การนิเทศภายนอก หมายถึง การจัดการของศึกษานิเทศก์ที่กระทำต่อโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือหรือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายใน หมายถึง การจัดการของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือหรือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ความจำเป็นการนิเทศภายใน และปัญหาอุปสรรคการนิเทศภายในโรงเรียน ชารี มณีสรี (2538, หน้า 201-205) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้สอน เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ นิยามความหมายที่น่าสนใจดังนี้

การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น

การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

เหตุผลและความจำเป็นในการจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. ปัญหาหลัก มี 2 ประเด็น คือ การนิเทศไม่ทั่วถึง และการนิเทศไม่มีคุณภาพ ประการแรกอาศัยการนิเทศจากภายนอก เมื่อขยายโรงเรียนเพิ่ม ครูเพิ่ม การนิเทศภายนอกทำไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน

2. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูดี มิใช่ผู้สอนดี มีความรู้ ประพฤติดีเท่านั้น หากแต่ยังต้องบริหารเวลาเพื่อสังคม ชุมชน พัฒนาคณาจารย์โรงเรียน ไม่หวังพึ่ง ไม่รอคอย พัฒนา นิเทศกันเอง

3. ช่วยเหลือกันและกัน เมื่อเดือนสิงหาคม 2522 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้จัดทำเอกสารการนิเทศ เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง โดยประสานการนิเทศภายนอกและภายใน นิเทศให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัยร่วมกัน

4. ปรับปรุงงานวิชาการ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพข้อจำกัดไม่เหมือนกัน การที่คนภายในรู้เรื่องดีที่สุดกว่าคนภายนอก จะทำให้การนิเทศภายในเป็นไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

5. การยอมรับ บุคคลที่จะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าคนจะต้องให้ผู้อื่นยอมรับ แม้แต่ในการแต่งตั้งหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าหมวด ควรคำนึงถึงคุณลักษณะด้านวิชาการ นำด้านวิชาการด้านคุณธรรมความประพฤติเป็นแบบอย่าง เป็นครูของครู การยอมรับนับเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการนิเทศภายใน

6. ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญ เช่น ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ สภาพการสอนที่เปลี่ยนไป สื่ออุปกรณ์การสอน การประเมินและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

ในยุคสังคมข่าวสาร โลกแคบลง ย่อโลกโดยเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัว การพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองของโรงเรียน ควรที่บุคลากรในโรงเรียนจะต้องตื่นตัว และปรับปรุงตัวเองให้พัฒนาโดยใช้หลักนิเทศ พึ่งตนเอง โดยบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นหลัก

ปัญหาและอุปสรรคการนิเทศภายในโรงเรียน กรมสามัญศึกษา (2529) ได้วิจัยเรื่องการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหารบางคนให้ความสนใจและสนับสนุนงานวิชาการน้อยไป และยังไม่เห็นความจำเป็นรีบด่วนที่จะจัดการนิเทศงานวิชาการขึ้นภายในโรงเรียน

2. ครู อาจารย์ในโรงเรียนยังไม่เข้าใจความหมาย และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการนิเทศ

3. โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน

4. โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับงานนิเทศ

5. ครู อาจารย์ในโรงเรียนไม่ยอมรับเทคนิควิธี แนวความคิด เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงาน และไม่ศรัทธาในตัวผู้นิเทศภายในโรงเรียน

6. การจัดทำเป้าหมาย แผนงานและโครงการ งานนิเทศ งานวิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียนไม่เด่นชัด และเป็นการจัดทำน้อยมาก

7. โรงเรียนขาดข้อมูลเพื่อการวางแผนการดำเนินงานจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

8. เวลาในการปฏิบัติการนิเทศของบุคลากรภายในโรงเรียนมีน้อยมาก เพราะบุคลากรมีงานสอน และหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายประจำอยู่แล้ว

9. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงาน จัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนการนิเทศการสอนมิใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน
การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามต้องมีจุดมุ่งหมาย และกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นหลักและแนวทางให้ผู้ปฏิบัติให้ยึดถือกระทำตาม เพื่องานจะได้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษา และการนิเทศการสอนก็เช่นเดียวกัน ต้องมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานที่แน่นอน เพื่อให้การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา และการนิเทศการสอนเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติการนิเทศไว้อย่างชัดเจน

สงัด อุทรานนท์ (2529, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่าการนิเทศศึกษามี จุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะระหว่างครูกับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน เนื่องจากการนิเทศการศึกษาได้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอน ด้วยเหตุนี้ การนิเทศการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางานอันได้แก่งานสอนให้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ อันเป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ และผู้ตามไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับ คอยตรวจหรือคอยจับผิด

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจในการทำงาน หากการนิเทศไม่ได้สร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศศึกษาย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

161191

๐
๔๘1.๐๗
5 ๓๗๕๓
๓๐

จุดมุ่งหมายในการนิเทศการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521, หน้า 3-4) ได้ระบุจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู ดำเนินการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตร และได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษา
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น
4. เพื่อรักษา พิจารณาส่งเสริมควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ
5. เพื่อให้ความช่วยเหลือ ประสานงานวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวงและสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กระหว่างประเทศ
6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญา และความต้องการทางการศึกษา

เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน จุดที่คาดหวังว่าจะได้รับการปฏิบัติการปฏิบัติงานในการนิเทศการศึกษา สจัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 1) กล่าวถึง เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

เป้าหมายของการนิเทศการศึกษา อยู่ที่การให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษานั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และโดยความหมายนี้การที่จะให้ได้มาซึ่งผู้เรียนที่มีคุณภาพนั้นการนิเทศการศึกษาจะต้องผ่านตัวกลางคือครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่ใช่ดำเนินการกับผู้เรียนโดยตรง

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา และการนิเทศการสอน โดยสรุป เพื่อให้ได้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพโดยใช้กระบวนการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ

จากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น เห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนมีความสำคัญ จำเป็นต่อการพัฒนาระบบการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะนอกจากจะมีเป้าหมายในการได้ผลผลิตที่มีคุณภาพแล้ว การนิเทศการศึกษายังเป็นการประสานความคิดเห็น ความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาช่วยแนะนำวิธีการเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้แก่ครู เพื่อให้ครูก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาคุณภาพของบุคลากร และคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษ

หลักการนิเทศการศึกษา หลักสำคัญของกรนิเทศการศึกษาตามที่นักการศึกษาได้สรุปไว้ คือ การรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาได้ช่วยพัฒนาครู และพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ซารี มณีศรี (2538, หน้า 27-28) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนการประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครู

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์

4. การนิเทศเป็นการปรับปรุงหลักสูตร หรืองานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

5. การนิเทศเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียน และชุมชน

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ดังกล่าวที่สำคัญก็คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้นิเทศการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ จึงจะต้องมีหลักในการปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538, หน้า 18) ได้ให้ความหมายที่พอจะสรุปได้ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นที่เป็นเหตุให้เกิดสิ่งอื่น ๆ

2. ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงพื้นฐาน หรือความเชื่อซึ่งเป็นที่ยอมรับ อันเป็นแนวทางปฏิบัติจากสถานการณ์อย่างหนึ่งไปสู่สภาพการอีกอย่างหนึ่ง และเป็นสิ่งสำคัญจะควบคุมกิจกรรมและวิธีการสำหรับการปฏิบัติตามแนวนั้น

3. หลักการ หมายถึง คำกล่าวทั่วไป ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ตั้งแต่สองหรือหลายอย่าง ซึ่งเป็นแนวทางสู่การกระทำหรือปฏิบัติ

4. หลักการ หมายถึง กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับที่จะนำไปตัดสินใจใช้ในการเลือกแนวทางปฏิบัติ

5. หลักการ คือ วิธีทางแห่งการแก้ปัญหาที่คาดว่าจะมีความเชื่อมั่นได้มากที่สุด ไม่เฉพาะแต่อาศัยจากประสบการณ์เดิมเท่านั้น แต่อาจจะได้จากข้อเท็จจริงพื้นฐานและรู้ว่าจะนำมาใช้ได้อย่างไร

กล่าวโดยสรุป คำว่า "หลักการ" หมายถึง การสรุปข้อความโดยทั่วไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในลักษณะของข้อเท็จจริงพื้นฐาน หรืออาจจะหมายถึงกฎเกณฑ์พื้นฐาน คำสั่ง นโยบาย หรือความเชื่อ ซึ่งควบคุมการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์สำหรับการศึกษา โดยเฉพาะ หลักการน่าจะหมายถึงปรัชญา ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดและประเมินค่าจุดหมาย ทักษะคติ การปฏิบัติ และผลิตผลจากการศึกษาสำหรับการนิเทศการศึกษา ก็มีหลักการ หรือกฎเกณฑ์ที่ยึดถือในการปฏิบัติดังนี้

เบอดัน และบรูเอคเนอร์ (Burton & Brueckner, 1965, pp. 71-72) ได้กำหนด หลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (theoretically sound)
 - 1.1 การนิเทศควรจะเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบาย ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้นโดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศควรจะเป็นไปตามความเป็นจริง และตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น ๆ
 - 1.3 การนิเทศควรจะวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือ และกลวิธี โดยมีจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษา ควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (science)
 - 2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับมีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุง และประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ภายในขอบเขตของงานนั้นทั้งนี้ย่อมหมายรวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศ และบรรดาอุปกรณ์ที่ใช้ในการนิเทศด้วย
 - 2.2 การนิเทศควรได้มาจากการรวบรวม และสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัย มีความถูกต้องแน่นอน เป็นที่เชื่อถือได้ และอย่างมีระเบียบมากกว่าการสรุปเอาจากความคิดเห็น
3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (democracy)
 - 3.1 การนิเทศต้องการเคารพในบุคคลและแตกต่างของแต่ละบุคคลและพยายามส่งเสริม การแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่
 - 3.2 การนิเทศต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด
 - 3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจน้อยที่สุด และอำนาจนั้นจำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย
4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

สงัด อุทรานันท์ (2531, หน้า 15-17) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้นกระจายโดยผ่านตัวกลางคือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษา เน้นบรรยากาศแห่งความประชาธิปไตยสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา

1. ควรจะตั้งอยู่บนหลักการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. มีจุดมุ่งหมายชัดเจน
3. เป็นประชาธิปไตย
4. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. สร้างสรรค์ทั้งด้านความคิดเห็น และการกระทำ
6. ให้หลักมนุษยสัมพันธ์รวมทั้ง การให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยมีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นในที่สุด

การนิเทศการสอนภาษาอังกฤษ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ จะสอนให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งที่ไกลตัวผู้เรียน โอกาสที่จะได้ใช้ความรู้และฝึกฝนนั้นมีน้อยมาก การเรียนรู้จึงอาศัยการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก ครูเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ดังที่ มิเชล (Michel, 1967, p. 404) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้ว่าการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นงานที่หนักมากสำหรับผู้เรียน แต่ผู้เรียนที่มีสติปัญญาพอสมควรทุกคนสามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศได้ ถ้าหากได้ครูที่ดีและแบบเรียนที่ดี และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530, หน้า 284) ได้สรุปว่า การเรียนภาษาอังกฤษ แม้จะเป็นการยากสำหรับผู้เรียน แต่ถ้าหากมีครูดี มีคุณภาพ และมีสมรรถภาพสูง

สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ดี มีความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้อย่างดีแล้ว นักเรียนก็จะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ แต่ถ้าหากครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างดีแล้ว นักเรียนก็จะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ยาก จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศครูสอนภาษาอังกฤษอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ ฮิลล์ และดอบบิ้น (Hill & Dobbyn, 1983, p. 1) ที่กล่าวว่า รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาควรจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูสอนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการรักษาและยกมาตรฐาน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียน และเนื่องจากครูบางคนก็มีทักษะความสามารถแต่บางคนก็มีไม่มากนัก บางคนมีความสามารถพอแต่ไม่เคยที่จะพยายามตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้จริงหรือไม่ และเชื่อว่าการนิเทศการสอนจะช่วยพัฒนาครูให้มี ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ดีขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาตน และพัฒนางานได้

อย่างไรก็ตามการนิเทศการสอนครูสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยังไม่ประสบผลตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการศึกษาของ วสันต์ วันสนนเวทวิสิฐ (2530, หน้า 113) พบสาเหตุที่การอบรมครูสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเป็นเพราะ

1. ไม่มีการสำรวจความต้องการ หรือถ้ามีก็ได้ไม่สำรวจในรายละเอียดจึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรม ไม่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอน
2. ผู้อบรมมีความรู้ไม่เพียงพอ
3. ผู้เข้ารับการอบรมไม่เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญของการอบรม
4. รูปแบบการอบรมไม่เหมาะสม
5. เวลาของการอบรมไม่เหมาะสม
6. ขาดการประเมินผลและติดตามผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนิเทศการสอนเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการเสริมและเติมแต่งให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเพื่อให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจความต้องการ และการตอบสนอง ความต้องการการนิเทศการสอนจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการนิเทศการสอน

หลักสูตร

มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายประการ เช่น

ธีระ รุณเจริญ (2525, หน้า 116) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการควบคุม แนะนำของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 152-153) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์ในการเรียน เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และค่านิยมตามความต้องการของสังคม หลักสูตรจึงเป็นโครงการเรียนของนักเรียน เนื้อหาวิชา และมวลประสบการณ์อื่น ๆ ที่จัดให้นักเรียน

กรมวิชาการ (2524, หน้า 4-5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของรายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล

สังัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 16) กล่าวว่า หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว เพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ และเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ มีทักษะ เจตคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และยังหมายถึง เอกสารหลักสูตร กระบวนการและวิธีการสอนของครู

องค์ประกอบของหลักสูตร หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดหมายของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. วัสดุประกอบหลักสูตร

พจน์ สะเพียรชัย (2528, หน้า 71-78) กล่าวว่า หลักสูตรจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

1. ปรัชญาและปัญหา
2. จุดหมาย
3. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับสอนแต่ละวิชา
4. กระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2539 ได้กล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อกำหนดและแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 18-24)

กรอบความคิดหลัก ในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารอย่างกว้างขวางและเป็นสากล กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมาตรฐาน สามารถใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสาร ตลอดจนเลือกสรรและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่มีอยู่มากศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงต้องพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาที่สำคัญสองด้านควบคู่กันไปคือ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม (socio-cultural functions) และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ (cognitive linguistic functions) วิธีการก็ต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบต่อเนื่องตลอดแนว ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาให้มีมาตรฐานพื้นฐานเดียวกัน

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จัดต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในระดับสูงขึ้น เพื่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการเข้าสู่สังคมโลกในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริงมีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอังกฤษอีกทั้งมีเจตคติที่ดี มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกสามารถทำงานที่ต้องการใช้ภาษาอังกฤษได้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานตอนกลาง และระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย มีดังนี้

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับสูงหรือการประกอบอาชีพ
3. เพื่อให้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อใช้ในการสื่อสารและการแสวงหาความรู้
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษในการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ
5. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
6. เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาและอัตราเวลาเรียน

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยภาษาอังกฤษระดับกลาง (intermediate level) ซึ่งจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และภาษาอังกฤษระดับปลาย (advanced level) ซึ่งจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาษาอังกฤษทั้ง 2 ระดับ แบ่งเป็นภาษาอังกฤษ 2 กลุ่ม คือ

1. ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐาน (fundamental English) ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนกลาง (intermediate fundamental English) ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานตอนปลาย (advanced fundamental English) ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทั้งหมด 12 รายวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ 5-16 (fundamental English 5-16) เวลาเรียนรายวิชาละ 4 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ซึ่งเป็นวิชาที่กำหนดให้เรียนติดต่อกันตลอดแนวต่อเนื่องจากภาษาอังกฤษหลัก 1-4 ในชั้นประถมศึกษา 5-6 ไปยังระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ภาษาอังกฤษหลัก 5-10) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ภาษาอังกฤษหลัก 11-16)
2. ภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (English for English concentration) เป็นวิชาเลือกเสรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English language improvement) และกลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ (English from independent

experience) รายวิชาทั้ง 2 กลุ่ม เป็นวิชาต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้โดยสังเขปในหลักสูตรและสามารถจัดเพิ่มเติมตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนหรือชุมชน

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารตามระดับภาษาที่เรียนและตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แนวในการจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ จึงควรมีลักษณะดังนี้

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษ ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ
2. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาการรับและการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสวงหาความรู้จากสื่อภาษาอังกฤษที่หลากหลายและสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น จากการรับรู้เหตุการณ์ เรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลาย

กระบวนการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ควรถูกต้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยครอบคลุมทั้งการประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลภายหลังเรียน ประเมินผลทั้งในภาคปฏิบัติ ภาคความรู้ และเจตคติ ด้วยเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบความรู้ แบบสังเกต และประเมินผลการปฏิบัติ แฟ้มงาน เป็นต้น มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยให้โอกาสผู้เรียนได้ประเมินความสามารถตนเองเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงตนเอง เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดีต้องมีคุณลักษณะที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน นอกจากนี้เครื่องมือวัดมาตรฐานพื้นฐานทางภาษาในแต่ละระดับการเรียนภาษา ก็เป็นเครื่องมือวัดผลสำเร็จของการเรียนการสอนภาษาได้ด้วย

สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความหลากหลาย มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่

น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว โดยผู้สอนต้องสามารถเลือกใช้ ปรับ และจัดการใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของเรื่องที่เรียน นับตั้งแต่สื่อพื้นฐานใกล้ตัวผู้เรียน เช่น สื่อของจริง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จนถึงสื่อที่เป็นเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษา วิดีทัศน์ ศูนย์การเรียนรู้ สื่อทางไกล และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตามสื่อดังกล่าวเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ แต่สื่อไม่ใช่สิ่งแทนผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อยังมีความจำเป็นสูงสุด และมีความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

**จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษหลัก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ภาษาอังกฤษหลัก 5-10**

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้องชัดเจน และเหมาะสมกับระดับที่เรียน
3. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามระดับภาษาที่เรียน สำหรับการศึกษต่อและการประกอบอาชีพ
4. เพื่อพัฒนาเจตคติของผู้เรียน ให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ มีนิสัยใฝ่หาความรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

**หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) จุดประสงค์ของหลักสูตร วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียน
มัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) (กรมวิชาการ, 2535,
หน้า 14)**

1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัดในภาษาต่างประเทศตามความสนใจของผู้เรียน
2. เพื่อให้มีทักษะเบื้องต้น ด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนในภาษาที่เลือกเรียน สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับสูง รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดคล้องแทรกอยู่ในภาษา
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาที่เลือกเรียน และมีนิสัยรักการอ่าน

เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จึงแยกประเด็นการศึกษา และวิเคราะห์ในหัวข้อดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านเนื้อหาวิชา
3. ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ด้านหลักสูตร นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า "หลักสูตร" ไว้มากมาย เช่น สวัสดิ์ จงกล (2521, หน้า 20) ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่ว่าจะด้วย จุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ และแนวทางการให้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กู๊ด (Good, 1973, p. 149) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า "หลักสูตร" คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้น หรือประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ หรือหลักสูตรคือเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอนในโรงเรียนให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางสายอาชีพต่อไป หรือหมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในนักเรียน ได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2524, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของคำว่า "หลักสูตร" คือข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนร่วมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

จากทัศนะดังกล่าวสรุปได้ว่า "หลักสูตร" คือ สิ่งที่กำหนดแนวทาง หรือวางแผนการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดให้โดยหมายรวมถึงทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมทุกอย่างที่จัดให้นักเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงการสอนของครูในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียนด้วย

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนทุก ๆ รายวิชา ก่อนทำการสอนครูต้องมีความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรให้ต้องแท้เสียก่อน เพื่อให้การสอนดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนวิชาภาษาอังกฤษก็เช่นกันก่อนสอนควรจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเสียก่อน เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะช่วยให้ครูเตรียมการสอนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในหลักสูตร

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่าครูมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตร แต่ในทางปฏิบัติแล้วครูมักไม่เข้าใจหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ ศรีวัย สุวรรณกิติ (2522, หน้า 74-76) กล่าวว่า ปัญหาของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอีกประการหนึ่ง คือครูไม่สนใจศึกษาหลักสูตรว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร ทำให้การสอนเป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2521 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ที่กล่าวว่า ครูจำนวนมากยังไม่เข้าใจหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การใช้หนังสือเรียน การประเมินผลตามที่กระทรวงกำหนดสำหรับรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร แนวความคิดดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุจา เกาวงศ์ (2524, หน้า 29-31) ที่พบว่าปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งเกิดจากตัวครูผู้สอน คือไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ วันทนีย์ ปกรโณดม, และเพ็ญศิริ ดิสกะประกาย (2521, หน้า 29-31) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าในด้านหลักสูตร ครูบางส่วนไม่รู้ถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และครูส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงบางส่วน

จากปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าว สรุปว่า ครูมีส่วนที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในด้านหลักสูตร หรือมีการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรนั่นเอง ซึ่ง เสาวภา เชาวรัชลากร (2525, หน้า 242-255) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา และพบว่างานนิเทศการศึกษาด้านหลักสูตรเป็นสิ่งที่สมควรจัดทำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ภิรมย์ริน (2511, หน้า 19-23) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ครูต้องการให้ทางราชการช่วยเหลือในการให้ความรู้ เรื่องหลักสูตร และ สุนันทา ดุรงค์พันธุ์ (2527, หน้า ๑) ได้วิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจในการที่ได้นิเทศการสอนด้านหลักสูตรมาก ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจหรือการสอนหลักสูตร จึงมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นอย่างมาก

2. ด้านเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังที่ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527, หน้า 114-115) ได้กล่าวว่า เนื้อหาสาระ คือ สิ่งที่ครูผู้สอนเลือกสรรและกำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน และตัวอย่างให้ผู้สอนได้กำหนดวิธีและกิจกรรมการสอนให้เหมาะสม การปรับเนื้อหาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, และสุพิชญา ธีระกุล (2521, หน้า 13-14) ได้กล่าวว่า เมื่อหลักสูตรได้รับการพัฒนา สิ่งที่จะตามมาคือการปรับปรุงเนื้อหา

วิชา เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือความรู้ในสาขาต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น และได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นแม้ว่าครูผู้สอนจะมีความรู้เรื่องหลักสูตร และในเนื้อหาวิชาที่ตัวเองกำลังสอนอยู่เป็นอย่างดีก็ตาม การติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการในสาขาที่ตัวเองกำลังทำการสอนอยู่ยังนับเป็นสิ่งจำเป็น

การใช้เนื้อหาเข้าไปสู่การสอนนี้จะทำให้ครูสามารถสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้มากที่สุด ทั้งนี้ครูจะต้องเข้าใจการสอนแบบบูรณาการหรือทักษะสัมพันธ์ ตลอดจนเข้าใจเนื้อหาและสามารถจัดลำดับเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

แนวการสอนแบบนี้ ครูจะประสานทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กับหัวเรื่องที่กำหนดในการเลือกหัวเรื่อง ครูจะต้องแน่ใจว่าผู้เรียนมีทักษะและกลวิธีการเรียนรู้ภาษา เพื่อที่จะสามารถเข้าใจสาระของเนื้อหาได้

กิจกรรมการเรียนการสอนในแนวนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านการใช้สื่อภาษาที่กำหนด กิจกรรมจะเป็นแบบทักษะสัมพันธ์ที่สมจริง ซึ่งผู้เรียนไม่เพียงแต่ต้องทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับเท่านั้น แต่จะต้องตีความแบบประเมินข้อมูลนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อที่จะสามารถตอบโต้โดยการพูดหรือเขียนเชิงวิชาการ ผู้เรียนได้ฝึกทั้งทักษะทางภาษา และทักษะการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในสถานการณ์จริงในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีลักษณะเหมือนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้คือ

1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เน้นประสบการณ์ทางภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. เรียนรู้จากประสบการณ์
4. เรียนรู้จากการทำโครงการ

นอกจากนี้ยังเน้นหลักสำคัญที่ว่า ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีถ้ามีโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง และผู้เรียนจะใช้ภาษามากขึ้นถ้ามีความสนใจในเนื้อหาที่เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องนำเนื้อหาที่เป็นจริง และสถานการณ์การเรียนรู้ที่สมจริงมาให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อที่จะเข้าใจสาระของเนื้อหา โดยผู้เรียนสามารถใช้พื้นความรู้เดิมของตนในภาษาไทยมาโยงกับเนื้อหาของวิชาภาษาอังกฤษ

แนวการสอนภาษาที่ใช้เนื้อหาเข้าไปสู่การเรียนรู้ (content-based instructional) ครูสามารถดำเนินการสอนดังนี้

1. การเลือกเนื้อหา ครูควรเลือกรื่องที่สอดคล้องกับความจริงและมีหัวข้อย่อย ที่สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ครูควรคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ครูสามารถเลือกรื่องที่จะสอนจากแหล่งเนื้อหา เช่น รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ ภาษาอังกฤษซึ่งเสนอข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน และจากแบบเรียนต่าง ๆ เป็นต้น

2. การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน ครูควรเลือกบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่คาดว่าผู้เรียนสนใจ ทั้งจะต้องฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เช่น สามารถตีความ หรือสังเคราะห์ข้อมูล หรือแยกประเด็นที่เป็นความเห็นจากข้อเท็จจริง สามารถเห็นภาพตามคำบรรยาย สามารถระบุความเป็นเหตุผลโดยใช้โครงสร้างทางภาษาและคำเชื่อมได้ ซึ่งอาจใช้แนวทางการเลือกบทเรียนดังนี้

2.1 เนื้อหาของบทเรียนเป็นจริง เนื้อหาทันสมัยเพียงใด มีข้อมูลมากพอที่จะฝึกทักษะทางภาษาได้หรือไม่

2.2 งานหรือกิจกรรมสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาหรือไม่ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความคิดเชิงวิจารณ์หรือไม่

2.3 บทเรียนน่าสนใจ เนื้อหาดึงดูดความสนใจของนักเรียนหรือไม่

2.4 บทเรียนยากง่ายเหมาะกับระดับของผู้เรียน บทเรียนเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนหรือไม่

2.5 เนื้อหาเข้าใจง่าย ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่านบทเรียนนี้หรือเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรมหรือไม่ เนื้อหาและสำนวนภาษาเหมาะสมหรือไม่

2.6 บทเรียนหาได้ง่ายหรือไม่

2.7 รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ การจัดหน้า ตัวพิมพ์ ภาพ สี สันช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายหรือไม่

2.8 สื่อการสอนเสริม มีคู่มือ หรือเฉลยคำตอบ หรือแบบฝึกหัดเสริมหรือไม่

2.9 บทเรียนยืดหยุ่นได้ บทเรียนเหมาะที่จะใช้สอนทักษะสัมพันธ์หรือไม่

2.10 แหล่งเนื้อหา บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหาและมีรูปแบบการเขียนที่หลากหลาย และครูสามารถใช้สื่อการสอนหลายแบบได้หรือไม่

3. การสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย หมายถึงการเลือกหัวข้อ หรือหัวข้อย่อย และเนื้อหาให้สอดคล้องกัน เพื่อครูจะได้สอนเนื้อหาได้เต็มที่พร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะภาษา

4. การสร้างงานและกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อที่จะประเมินว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นอะไรบ้างก่อนที่จะอ่านบทเรียน หรือทำกิจกรรมหลังจากนั้นจึงสร้างกิจกรรมจากเนื้อหาเพื่อสอน ศัพท์ รูปแบบ และโครงสร้างของภาษา

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 27) ได้เสนอแนะสิ่งที่ครูควรตระหนักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. ประมาณของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง และเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
2. สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในลักษณะที่สมจริงให้โรงเรียนเกิดความมั่นใจว่ามีความสามารถที่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้
3. ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าในแต่ละชั่วโมงได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. ครูควรเตรียมกิจกรรมหลาย ๆ แบบ และมีการเปลี่ยนกิจกรรมไม่ให้ซ้ำซากเป็นทีเบื่อหน่าย
5. ไม่ควรรีบเร่งสอนให้จบบทเรียน โดยที่นักเรียนไม่มีความแม่นยำ
6. ครูควรเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาของนักเรียน และเป็นผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาได้

ปัจจุบันความรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษด้านเนื้อหาวิชาเป็นปัญหาในการเรียนการสอนมาก ดังที่ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2521, หน้า 72-76) ได้กล่าวว่า ครูบางคนยังมีความรู้ไม่ได้มาตรฐาน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาไม่แม่นยำพอ ได้รับการฝึกฝนมาไม่เพียงพอจึงทำให้มีความรู้ ความชำนาญน้อย และจากการวิจัยของ ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2525, หน้า 79-80) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษพบว่า ครูต้องการเข้ารับการอบรมทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และวิธีสอน ส่วนสุนันทา ดุรงค์พันธ์ (2527, หน้า 7) ได้วิจัยพบว่า ครูภาษาอังกฤษต้องการให้มีการนิเทศการสอนด้านเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับสูงมาก ส่วน Bowen (1962, p. 6) ได้สรุปถึงความต้องการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ว่าครูต้องการให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ใหม่ ๆ และต้องการให้มีการอธิบายข้อความในตำราค้นคว้า และคู่มือครูให้ครูได้ทราบเป็นอย่างดี พร้อมทั้งยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนพอที่จะนำไปปฏิบัติจริงได้ และต้องการให้ห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือตำราไว้ค้นคว้าที่เกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษบ้าง

กล่าวโดยสรุปว่าปัญหาในด้านเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่นั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวครูเองซึ่งได้แก่การที่ครูมีความรู้ยังไม่ได้มาตรฐาน ได้รับการฝึกฝนมาน้อย

จึงขาดความรู้ความชำนาญส่วนสาเหตุที่สำคัญมากอีกประการก็คือความไม่รู้ และไม่มีแหล่ง วิทยากร ตลอดจนเอกสาร และตำราสำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติม ดังนั้นครูจึงต้องการได้รับการ ช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำตำราสำหรับการค้นคว้า และเอกสารด้านวิชาการในด้านการ สอนต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนต้องการให้มีการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ

3. **ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน** วิธีการสอนและเทคนิคการสอน คือ สื่อกลางที่ครูใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจตามเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ดังที่นักวิชาการทั้งหลายกล่าวไว้ คือ

สังัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 65) ได้กล่าวว่า ในการเลือกวิธีสอนนั้นผู้สอนต้องเลือก ให้เหมาะสมกับความสนใจหรือวัยของผู้เรียนด้วย โดยมีข้อคำนึงว่าควรเลือกวิธีสอนที่เห็นว่าตน สามารถจะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีให้ได้มากที่สุด

ปราณี เกลิงผล (2524, หน้า 27) ได้กล่าวว่า วิธีสอน คือ กุศโลบาย หรือวิธีการ แนะแนวการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้การสอนบังเกิดผลดี เป็นเสมือนสื่อระหว่างผู้เรียนและ ผู้สอน

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2535, หน้า 98) ได้กล่าวว่า ครูควรพิจารณาหาเทคนิคในการ สอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพการเรียนการสอน โดยไม่จำกัดว่าจะต้องสอนด้วยวิธีการ ใดอย่างใดอย่างหนึ่ง

ดังนั้นครูผู้สอน จึงควรมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอน เพื่อให้ การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ใน ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษายังคงเป็นปัญหาอยู่มาก ใน ด้านวิธีการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนทักษะ ด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งได้มี นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

สังเวียน สวัสดิกุล (2521, หน้า 3-4) กล่าวว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษส่วนมากนั้น แม้จะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย แต่ในความเป็นจริงยังขาดความสามารถใน การสอนทักษะต่าง ๆ จะเข้าใจแต่การสอนอ่านและไวยากรณ์

อุทัย ภิรมยรัตน์, และเพ็ญศรี รังสิยากุล (2521, หน้า 49-51) ได้กล่าวว่า ในด้านวิธี สอนโรงเรียนบางแห่งไม่สอนให้นักเรียนพูด สอนแต่อ่าน แปล และไวยากรณ์ นักเรียนจึงพูด ไม่ได้

ศรีวิชัย สุวรรณภักดี (2522, หน้า 74-76) ได้กล่าวว่า ครูขาดความรู้ทางด้านวิธีสอนที่ถูกต้อง และไม่สามารถนำวิธีการสอนที่เหมาะสมไปใช้ประโยชน์ได้ หรือนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง และขาดความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่แม่นยำในเนื้อหาวิชา หรือวิธีสอนแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีสอนที่ให้ทักษะทั้ง 4 สัมพันธ์กัน

จากปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของครูไม่ด้านวิธีการสอนมาช่วยแก้ไขครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าความรู้ความเข้าใจด้านวิธีการสอนเพิ่มเติม หรือต้องการการนิเทศด้านวิธีการสอน ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2525, หน้า 79-80) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเพื่อปรับปรุงการสอน ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และพบว่าครูต้องการให้มีการอบรมวิธีการสอนวิชาภาษาอังกฤษระยะสั้น ๆ จากศึกษานิเทศก์

สุนันทา ดุรงค์พันธ์ (2527, หน้า 7) ได้พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษมีความต้องการการนิเทศการสอน ด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับมาก

จุดมุ่งหมายของการสอน การสอนเป็นการให้บุคคลได้รับความรู้ ได้ใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ได้มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน คือ ครู นักเรียน และจุดมุ่งหมายของการสอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535, หน้า 72-73) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นแหล่งของข้อมูลให้กับผู้เรียน
2. ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการศึกษามีโอกาสรับประสบการณ์นั้น

ประสบการณ์นั้น

3. เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเรียนเดียวกัน หรือต่างกันมีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้

4. เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้ใช้เวลา วัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้ตีความหมายและประเมินผลร่วมกัน
6. เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้เข้าใจถึงคุณค่าทักษะจากประสบการณ์ที่ได้รับ

- ขั้นตอนการสอน การจัดการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ
1. ขั้นเตรียมการสอน ซึ่งต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของรายวิชาที่สอน เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระยะเวลา และสื่อการเรียนการสอน
 2. ขั้นดำเนินการสอน เป็นการดำเนินการระหว่างการสอน
 3. ขั้นวัดและประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายของการสอนว่าได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนอาจใช้วิธีการสอนได้หลายวิธี ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเนื้อหา กิจกรรม และเวลาที่เหมาะสม อาจจะใช้วิธีหลายวิธีรวมกันก็ได้

รูปแบบวิธีการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 (2540, หน้า 188-208) ได้เสนอรูปแบบวิธีการสอนไว้ดังนี้

1. การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน เป็นการส่งเสริมให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาและทำงานร่วมกันให้เป็นผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม รู้จักประสานงาน วางแผนในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด
2. การสอนแบบบรรยาย ครูใช้วิธีนี้มากที่สุด เป็นการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางด้วยการพูดให้นักเรียนฟัง นักเรียนเป็นฝ่ายจดบันทึกตาม ไม่มีส่วนร่วมแต่อย่างใด มักทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายเฉื่อยชา แต่ก็เป็นวิธีเรียนที่ได้เนื้อหามากในเวลาเพียงเล็กน้อย
3. การสอนแบบอภิปราย เป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียนได้ร่วมกันออกความคิดเห็น การอภิปรายจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อยก็ได้
4. การสอนแบบระดมพลังสมอง เป็นการส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดเห็น หรือส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา เสนอข้อคิดเห็นก่อนปฏิบัติงาน เป็นการกระตุ้นให้ทุกคนมีอิสระเสรีที่จะพูดแสดงความคิดเห็น
5. การสอนแบบสาธิต หมายถึงการปฏิบัติ การกระทำตัวอย่างให้ดูอย่างเป็นขั้นตอนแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำให้นักเรียนมองเห็นวิธีการ ขั้นตอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก ทำให้นักเรียนรู้การทำงานได้ถูกต้องแม่นยำ
6. การสอนแบบทดลอง เพื่อให้นักเรียนค้นหาคำตอบของปัญหาด้วยตัวเองโดยเริ่มต้นจากปัญหา วางแผนการทดลอง สังเกตการทดลอง บันทึกผลการทดลอง วิเคราะห์ผลการทดลอง แปลผล และสรุปผลการทดลอง โดยให้นักเรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง
7. การสอนแบบสืบสวน เป็นกระบวนการสืบเสาะหาความจริง เพื่อนำไปสู่การค้นพบลักษณะ และคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนค้นพบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แล้วนำกฎเกณฑ์นั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์เป็นการสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
8. การศึกษานอกสถานที่ เพื่อต้องการให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงกับของจริงที่ไม่สามารถนำมาให้นักเรียนดูในห้องเรียนได้ และจำเป็นต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนและเทคนิคการสอนเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเสมือนสะพานทอดไปสู่ความรู้ กิจกรรมการเรียนการ

สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่คุณสอนจะต้องสร้างความเข้าใจให้ถ่องแท้ ถูกต้องและตรงกันที่จะนำไปสู่เป้าหมาย คือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาเห็นว่าการให้ความรู้ความเข้าใจ หรือการนิเทศการสอนด้านวิธีการสอน และเทคนิคการสอน มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย จึงน่าจะเป็นความพอใจของคุณในการที่จะนำเทคนิคการสอนไปปรับปรุงในการเรียนการสอนให้ทันสมัย และผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน มีความสำคัญ และจำเป็นมากในการที่จะช่วยการสอนของคุณให้เป็นไปอย่างราบรื่นสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย เพราะสื่อการเรียนการสอนจะช่วยจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ช่วยพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนให้สมบูรณ์ กล่าวคือช่วยให้ผู้เรียนสามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน ฟังเสียงต่าง ๆ ได้เข้าใจอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว อ่าน และเขียนได้ถูกต้อง

สุโร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 189-190) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อจะช่วยการอธิบายของคุณ ทำให้คุณเสียเวลาน้อยลง แต่ได้ประโยชน์มากขึ้น ทำให้การสอนรู้เมื่อนักเรียนได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น จากการได้ฟัง พูด และเขียน ทำให้บทเรียนมีความหมายมากขึ้น ผู้เรียนจะจำได้ดีขึ้น นอกจากนี้สื่อยังเป็นสื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกิจกรรม เพราะบางครั้งอุปกรณ์การสอนที่คุณนำมาใช้อาจจะให้ผู้เรียนทำขึ้นก็ได้

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างมากที่จะสนับสนุนให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร แต่การนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนของคุณสอนวิชาภาษาอังกฤษในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่มาก ดังเช่นนักวิชาการบางท่านได้กล่าวไว้คือ

อุทัย ภิรมย์รัตน์, และเพ็ญศรี รังสิยากุล (2521, หน้า 19-23) สรุป ปัญหาและความต้องการของคุณสอนวิชาภาษาอังกฤษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอนไว้ว่า ครูส่วนมากขาดแคลนหนังสือประกอบการค้นคว้า ไม่มีทุนเพียงพอที่จะจัดทำอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น และไม่มีเวลาจัดทำอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง

จากปัญหาดังกล่าวเห็นว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ และผลิตสื่อการเรียนการสอนอยู่มาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไม่ได้ผลเท่าที่ควร ฉะนั้นครูจึงมีความพึงพอใจกับการนิเทศเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนมาก ความต้องการรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีผู้วิจัยไว้ คือ

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2525, หน้า 79-80) ได้วิจัยพบว่า ครูต้องการได้รับ คำแนะนำ และคู่มือครู ในการจัดทำและการใช้สื่อการเรียนการสอน

สุนันทา ดุรงค์พันธ์ (2527, หน้า ๑) ได้วิจัยพบว่า ครูสอนวิชาภาษาอังกฤษต้องการ ให้มีการนิเทศการสอน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

ฉะนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจ หรือการนิเทศการสอนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนจึง เป็นความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก

สรุปสื่อการเรียนการสอนหมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุ ของจริง หรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อ ประสิทธิภาพการเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไป ตามที่หลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่ใช้ประกอบ กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการ และความรู้สึก นึกคิดต่าง ๆ อันนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2540, หน้า 4) ได้กำหนดลักษณะที่เป็นสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. วัสดุ แยกได้เป็นวัสดุสิ่งพิมพ์ วัสดุประดิษฐ์ วัสดุถาวรและวัสดุสิ้นเปลือง
2. อุปกรณ์ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภท เครื่องมือ เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ โทรทัศน์ เป็นต้น
3. กิจกรรม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องสื่อการเรียนการสอน เช่น การทดลอง การสาธิต การจัดนิทรรศการ การเล่นเกม การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง การร้องเพลง การใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง การใช้เกมส์ ปริศนา การ์ตูน กลลวง เป็นต้น

คุณลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี กรมวิชาการ (2540, หน้า 4) ได้กล่าว ถึงคุณลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. สามารถใช้ศึกษาให้ได้ความคิดรวบยอด (concept) หรือสาระสำคัญได้
2. สะดวกในการจัดหา และสะดวกในการใช้
3. เชื้อประโยชน์ในการให้ข้อมูล พัฒนาความคิด ค่านิยม และคุณธรรมที่หลักสูตร ต้องการ
4. มีประสิทธิภาพในการใช้ต่อเป้าหมายที่ต้องการ
5. เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับสภาพห้องเรียน

หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อที่มีคุณภาพจะต้องมีการวางแผนการใช้อย่างรอบคอบ เพราะการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เกิดผลดีครูต้องเตรียมนักเรียน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม และมีสภาพดีพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทันที ครูจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการสอนเสียก่อน โดยวางแผนว่าจะใช้สื่ออะไร และใช้อย่างไร

เดล (Dale, 1985, p. 72) กล่าวถึงความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพว่า ต้องมีการวางแผนการสอน มีการทดลองใช้ด้านนักเรียนนั้นต้องรู้ว่าตนกำลังเรียนอะไร และเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ใดในการจัดการเรียนการสอนจะเริ่มจากการวางแผนอย่างมีระบบ มีการออกแบบสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้อง แล้วนำแผนการสอนนั้นไปสอนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ทุกประการและมีการประเมินผลด้วย โดยต้องประเมินและวิเคราะห์ทุกส่วน ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย นักเรียน เนื้อหา กิจกรรม สถานการณ์ และสื่อการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นให้ดีขึ้น

เปรี๊อง กุมุท (2528, หน้า 10) กล่าวว่าในการวางแผนการสอนควรทำเป็นลำดับขั้นตอน และครูควรมีประสบการณ์กับวิธีสอนหลาย ๆ แบบ รู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในโรงเรียน วิธีสอนไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามย่อมใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องช่วยได้ และเมื่อใช้แล้วจะช่วยเหลือเสริมให้การเรียนการสอนดีขึ้น การวางแผนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน จึงเป็นเรื่องสำคัญ

ชม ภูมิภาค (2524, หน้า 27-30) ได้กล่าวถึงหลักในการใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ครูต้องรู้จักเลือกสื่อที่มีคุณภาพดี โดยยึดจุดมุ่งหมายการสอนที่เด่นชัด ถูกต้อง และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนกลุ่มนั้น ๆ เป็นฐานในการเลือก
2. ก่อนที่จะนำสื่อเสนอ ต้องมีการสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง
3. รายละเอียดทั้งหลายเกี่ยวกับความสะอาดทางกายภาพ และภาวะของการใช้สื่อ
4. ครูจะต้องแนะนำผู้เรียนให้รู้จักมีปฏิริยาและการกระทำที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ คือ แนะนำผู้เรียนให้เกิดการกระทำสนองตอบต่อสื่อที่เหมาะสม
5. ครูจะต้องมีการประเมินผลทั้งในด้านตัวสื่อและเทคนิคการใช้สื่อมีการตรวจและประเมินผลความเหมาะสมของสื่อและเทคนิคที่ใช้

สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 22) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่าควรเป็นสื่อที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้อาษาได้อย่างรวดเร็ว โดย

ผู้สอนต้องสามารถเลือกใช้ ปรับและจัดการใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของเรื่องที่เรียนนับตั้งแต่สื่อพื้นฐานใกล้ตัวผู้เรียน เช่น สื่อ ของจริง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนถึงสื่อที่เป็นเทคโนโลยี

การใช้สื่อการเรียนการสอนมีความจำเป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นเล็ก ๆ สื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นเครื่องมือที่เร้าความสนใจ นักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จะช่วยให้ครูบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนการสอนได้อย่างง่ายขึ้น (Bishop, 1976, pp. 2093-2094) ซึ่งสอดคล้องกับที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530, หน้า 984) ได้สรุปถึงความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนมีความจำเป็น และสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะเป็นการประหยัดเวลาและแรงงานของครูในการอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้การสอนยังเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้
2. การจัดหาสื่อการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของครู ซึ่งอาจจัดหามาได้ด้วยการซื้อสื่อสำเร็จรูป หรือการจัดทำขึ้นเอง
3. สื่อการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กันอยู่ทั่วไปแยกได้เป็น 3 ประเภท คือสื่อการสอนประเภทวัสดุ ประเภทอุปกรณ์ และประเภทวิธีการ สื่อแต่ละประเภทมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงควรรู้จักเลือกให้เหมาะกับสิ่งที่จะใช้สอน
4. ครูสามารถผลิตสื่อประเภทวัสดุ และอุปกรณ์ไว้ใช้เองได้
5. ทักษะที่จำเป็นในการผลิตสื่อการสอนภาษาอังกฤษ คือ การวาดภาพหลายเส้น
6. ครูภาษาอังกฤษควรจะได้เสริมความรู้ของตนอยู่เสมอ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รายการวิทยุ และโทรทัศน์ สถาบันการสอนภาษา ซึ่งเป็นแหล่งวิทยาการสำหรับครูที่จะเพิ่มทักษะ ความรู้ ทางภาษาของตนได้

การเลือกสื่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530, หน้า 996-998) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อไว้ดังนี้

1. เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดประสงค์การสอน
2. เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับเนื้อหาการเรียน
3. เลือกสื่อการสอนให้เหมาะกับ อายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของนักเรียน
4. เป็นสื่อที่มี แสง สี เสียง หรือ เคลื่อนไหวได้จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน

5. เป็นสื่อที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ เนื้อหาครบถ้วนทุกส่วน และพร้อมที่จะใช้งานได้ทันที

6. ใช้ง่าย ปลอดภัย ไม่ยุ่งยากหรือเกะกะ การเก็บรักษาที่ทำได้ง่าย

7. ควรเลือกสื่อที่มีขนาดพอเหมาะ ไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป

กล่าวได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สื่อที่มีความหลากหลาย สะดวกใช้ และเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องใช้อังกฤษเป็นสื่อ ยิ่งมีความจำเป็นสูงสุด และมีความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างยิ่ง

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล กูด (Good, 1973, p. 338) ได้ให้คำจำกัดความของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึง การศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไปด้วยการทดสอบมาตรฐาน ส่วนประเมินค่ากระบวนการที่วัดได้ รวมทั้งทฤษฎีของข้อทดสอบ และการสร้างมาตรฐานประเมินค่า ทำให้มีเหตุผลใช้ได้ และทำให้เป็นมาตรฐานการแปลความหมายผลของการทดสอบ รวมทั้งการใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อแปลความหมายจากการวัดผลแล้วนำผลขั้นสุดท้ายที่ได้จากการนำเอาปริมาณการวัดไปใช้กับกระบวนการทำงานทางการศึกษา หรือกับบุคคลที่ถูกวัด

อิทธิพร ศรียมก (2523, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดจำนวนตัวเลข ปริมาณ อันดับ ข้อมูล และลักษณะให้กับวัตถุ สิ่งของและบุคคลตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือในการจัด และสิ่งที่จะวัดก็คือ คุณสมบัติหรือลักษณะของสิ่งนั้น ๆ

ส่วนการประเมินผลการศึกษานั้นได้มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ คือ

อิทธิพร ศรียมก (2523, หน้า 223) กล่าวไว้ การประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ ดีราคา หรือสรุป เพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือคุณค่าของคุณลักษณะพฤติกรรม และสิ่งของว่าดีเพียงใด โดยอาศัยข้อมูล หรือความละเอียดที่ได้จากการวัดผลเป็นหลัก

กูด (Good, 1973, p. 209) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดความมั่นใจ หรือการตัดสินใจคุณค่า หรือปริมาณของบางอย่างโดยตีค่าด้วยความระมัดระวัง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษา คือ กระบวนการหนึ่ง ซึ่งจะ ทำให้ทราบปริมาณจำนวน และลักษณะของสิ่งที่ถูกวัด หรือเป็นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมของผู้เรียน ส่วนการประเมินผลการศึกษา คือ กระบวนการที่ครูเอาสิ่งที่ได้จากการวัด มาวินิจฉัย ตีราคา หรือกำหนดคุณค่า และสรุปผลออกมาว่านักเรียนคนนั้นมีคุณภาพอย่างไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านตามเกณฑ์ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่

การวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการเรียนการสอนเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครู และนักการศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตร แบบเรียน การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เป็นพื้นฐานช่วยในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และการสอนของครูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (อนันต์ ศรีโสภณ, 2520, หน้า 1) การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทำให้ทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลประสพผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด มีผู้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

กานดา พูลลาภผล (2526, หน้า 13) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึงการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์ให้เข้ากับสิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ โดยเป็นการกำหนดปริมาณของสิ่งของที่ต้องการจะจัด ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ชวลอ พงษ์สามารท (2526, หน้า 108) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลและประเมินค่าแล้วสรุปผลหรือประเมินเป็นระดับคะแนน

สรุปได้ว่าการวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการหาจำนวน ปริมาณของสิ่งของต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อชี้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่วัดว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด มีคุณภาพเป็นอย่างไร ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนจึงเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนจะตัดสินใจศึกษาหาความรู้ และจัดดำเนินการ การวัดผลและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2540, หน้า 268-269) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของ กระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ครูควรจะต้องมีคือ ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ถึงแม้ว่าหลักสูตรจะมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาดีเลิศเพียงใด ถ้าครูผู้สอนมีสมรรถภาพด้านการวัดผล และประเมินผลไม่ดีเท่าที่ควร การเรียนการสอนก็จะประสพผลสำเร็จไม่สมบูรณ์เต็มที่ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นไปตามระเบียบการวัดผลของ กรมวิชาการ (2540, หน้า 157-158) สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียน ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาและให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาไม่ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละวิชาเอาไว้ จะมีแต่ จุดประสงค์ใหญ่ของหลักสูตร จุดประสงค์กลุ่มวิชา ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องเขียน จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาขึ้นเองโดยวิธีวิเคราะห์จุดประสงค์ดังกล่าวข้างต้นออกมาเป็น จุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และใน กรณีที่หลักสูตร ไม่ได้แบ่งจุดประสงค์ในแต่ละวิชาให้แยกจากกันก็เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้อง แบ่งจุดประสงค์แต่ละวิชาให้ชัดเจน โดยเรียงลำดับของจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดประสงค์รายวิชา

2. รูปแบบของการประเมินผลเพื่อตัดสินใจผลการเรียน การประเมินผลเพื่อตัดสิน ผลการเรียน แบ่งการประเมินออกดังนี้

2.1 การประเมินผลระหว่างภาคเรียน

2.1.1 จำนวนครั้งของการประเมินผลรวมกำหนดไว้ว่าควรประมาณ 3 ครั้ง แต่ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

2.1.2 การประเมินผลรวมแต่ละครั้งให้ประเมินที่จุดประสงค์ปลายทางหรือ จุดประสงค์ที่สำคัญในช่วงระยะเวลาที่นักเรียนเรียนมาแล้ว โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ การแบ่งตาม รายวิชาที่จะประเมินรวมแต่ละครั้ง การเลือกจุดประสงค์มาประเมินผลรวมแต่ละครั้ง และการใช้ เครื่องมือวัดตามจุดประสงค์ในการประเมินผลแต่ละครั้ง

2.1.3 การประเมินแต่ละครั้งให้เก็บเป็นคะแนนดิบ

2.1.4 การกำหนดสัดส่วนของคะแนนเต็มของการประเมินผลรวมแต่ละครั้ง จะแบ่งคะแนนเท่ากันหรือต่างกันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนว่าจะแบ่งเท่ากันหรือต่างกัน

2.1.5 ในกรณีที่กำหนดสัดส่วนของคะแนนเก็บระหว่างภาคการสอบ 3 ครั้ง ในการสอบแต่ละครั้งควรจะออกข้อสอบให้ตรงกับจุดประสงค์และมีจำนวนมากพอที่สรุปได้ว่า นักเรียนมีความรู้ตามจุดประสงค์

2.1.6 ในกรณีที่กำหนดสัดส่วนของคะแนนเก็บระหว่างภาคการสอบ 3 ครั้ง ในการสอบแต่ละครั้งควรจะออกข้อสอบให้ตรงตามจุดประสงค์และมีจำนวนมากพอที่จะสรุปได้ว่า นักเรียนมีความรู้ตามจุดประสงค์

2.1.7 ในการประเมินผลรวมแต่ละครั้ง ถ้าหากนักเรียนไม่ได้เข้าสอบให้ได้ "ร" ไว้ก่อน แล้วจึงดำเนินการนัดหมายเพื่อสอบต่อไป

2.2 การประเมินผลการเรียน ให้ประเมินผลจุดประสงค์ที่สำคัญหรือจุดประสงค์ปลายทาง โดยให้ครอบคลุมทั้งรายวิชาแล้วเก็บเป็นคะแนนดิบไว้

2.3 การตัดสินผลการเรียนให้นำคะแนนที่เก็บไว้ทั้งของระหว่างภาค และปลายภาคมารวมกันแล้วให้ระดับผลการเรียน ดังนี้

ได้ 80-100 คะแนน ได้ระดับผลการเรียน 4

ได้ 70-79 คะแนน ได้ระดับผลการเรียน 3

ได้ 60-69 คะแนน ได้ระดับผลการเรียน 2

ได้ 50-59 คะแนน ได้ระดับผลการเรียน 1

ได้ 0-49 คะแนน ได้ระดับผลการเรียน 0

การได้ระดับผลการเรียน ควรจะได้ให้ตามช่วงคะแนนดังกล่าวนี้ ไม่ควรปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น

สาระสำคัญในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 4) ดังนี้

1. สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียนโดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์และแนวการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผล

2. ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียน การคิดจำนวนหน่วยการเรียนให้ถือปฏิบัติตามหลักสูตร

3. ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

4. ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

กรมวิชาการ (2540, หน้า 4-5) ได้กำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อการตัดสินผลการเรียนไว้ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียนให้ถือปฏิบัติดังนี้

1.1 แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการเรียน เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชา ก่อนสอนรายวิชานั้น

1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

1.3 ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

1.4 วัดและประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอน ซ่อมเสริม และเพื่อนำคะแนนจากการวัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้การวัดผล และประเมินผลระหว่างเรียนประกอบด้วย

1.4.1 วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ โดยให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์

1.4.2 วัดผลกลางภาคเรียนอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์

1.4.3 ประเมินผลคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ตลอดภาคเรียน ให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จะประเมินโดยเน้นความรู้สึก และคุณภาพของการแสดงออก

1.5 วัดผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียน โดยจัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่สำคัญที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

2. การตัดสินผลการเรียนให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกันกับคะแนนปลายภาคเรียน ตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนดแล้วนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน

3. ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชาดังต่อไปนี้

4	หมายถึง	ผลการเรียนดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียนดี
2	หมายถึง	ผลการเรียนปานกลาง
1	หมายถึง	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0	หมายถึง	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

4. ให้ใช้อักษรแสดงผลการเรียนที่มีเงื่อนไขในแต่ละรายวิชาดังนี้

มส	หมายถึง	ไม่มีสิทธิ์เข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน
ร	หมายถึง	รอการตัดสินหรือยังตัดสินไม่ได้
ผ	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียนและผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด
มผ	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียนและไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

มก หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียนรู้ มีเวลาเรียนครบร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

หลักการวัดผลและประเมินผล ไพศาล หวังพานิช (2529, หน้า 42) กล่าวถึง หลักเกณฑ์ หรือองค์ประกอบที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์เพื่อให้ผลที่ได้จากการวัดมีความมั่นใจได้ว่าจะสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริง

2. ใช้เครื่องมือที่ดีโดยต้องเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเสียก่อน เพื่อให้มีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูงและเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด

3. มีความยุติธรรม

4. แปลผลได้ถูกต้อง โดยทั่วไปมักมีการแปลผลการสอบอยู่ 2 ลักษณะคือแปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของเด็ก กับเปรียบเทียบมาตรฐานที่มีอยู่ ทั้งนี้จะต้องคำนึงเสมอว่าคะแนนหรือผลการวัดที่ได้ให้แทนคุณลักษณะใดของเด็กมีผลการวัดอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนมีมากน้อยเพียงใด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า กล่าวคือสามารถรู้ความเด่นหรือด้อยของเด็กเพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของเด็กแต่ละคนให้ดีขึ้นด้วยนอกเหนือจากการวัด ได้ - ตก

จุดมุ่งหมายและเทคนิคการวัดผลและประเมินผล ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 202-205) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล และประเมินผลเป็นการตรวจสอบการสอนของ ครู อาจารย์ และการเรียนของนักเรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ (cognitive domain)
2. ทักษะปฏิบัติ (psychomotor domain)
3. ด้านเจตคติ (affective domain)

จากจุดมุ่งหมายทั้ง 3 ด้าน สิ่งที่จะนำไปวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพียงใด
2. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดหาเหตุผลเพียงใด
3. นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์และสร้างสรรค์เพียงใด
4. นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติเพียงใด
5. นักเรียนมีความรู้ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้หรือไม่เพียงใด
6. ครูมีความบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่

และได้กล่าวถึงเทคนิคในการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1. เทคนิคในการสังเกต ดังนี้
 - 1.1 ควรสังเกตเฉพาะเป็นเรื่อง ๆ ที่ต้องการเท่านั้น
 - 1.2 ต้องมีเกณฑ์ในการสังเกต
 - 1.3 ต้องสังเกตด้วยความละเอียดรอบคอบ
 - 1.4 มีการจดบันทึกข้อมูล
 - 1.5 ควรใช้เครื่องมือประกอบการสังเกต
2. เทคนิคการตรวจผลงาน ดังนี้
 - 2.1 วิธีจัดเรียงลำดับ โดยการเรียงผลงานที่ดีที่สุดของนักเรียนจนถึงผลงานที่อ่อนที่สุด
 - 2.2 วิธีจัดอันดับของคุณภาพ โดยใช้วิธีแรกคือจัดเรียงลำดับก่อนแล้วจึงแปลง

อันดับให้เป็นตำแหน่งร้อยละ

3. เทคนิคในการสัมภาษณ์ เป็นการถามด้วยปากเปล่า มีเทคนิคดังนี้
 - 3.1 มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
 - 3.2 มีการเตรียมคำถามในเรื่องที่ถาม
 - 3.3 สร้างบรรยากาศให้นักเรียนรู้สึกอยากตอบ
 - 3.4 ให้อเวลาคิด และกระตุ้นให้เกิดความคิดแล้วจึงตอบ
 - 3.5 ควรมีการสัมภาษณ์แบบต่อเนื่อง
 - 3.6 ควรมีการเก็บบันทึกการสัมภาษณ์ทุกครั้ง
4. เทคนิคการทดสอบด้วยข้อเขียนดังนี้
 - 4.1 ควรมีการทดสอบทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
 - 4.2 ใช้การวัดผลความรู้ความเข้าใจได้มากกว่าการวัดทักษะปฏิบัติและเจตคติ
 - 4.3 ถ้าจะใช้แบบทดสอบข้อเขียนวัดทักษะปฏิบัติ และเจตคติ ควรใช้เทคนิคการ

วัดผลแบบอื่นประกอบด้วย

- 4.4 การทดสอบด้วยข้อเขียนควรมีหลายลักษณะทั้งอัตนัย และปรนัย
 - 4.5 ครูสามารถสร้างแบบทดสอบเองตามที่ได้จัดการเรียนการสอนไป
 - 4.6 ครูควรจะได้จัดเก็บข้อทดสอบที่สร้างขึ้น และปรับปรุงให้ดีขึ้น
- เครื่องมือวัดในการวัดผลการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนรู้มีหลายชนิด

ได้แก่

1. แบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การสังเกตผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติงาน
2. แบบจัดคุณภาพของงาน โดยเป็นตัวเลขแสดงคุณภาพของงาน
3. แบบทดสอบ มี 2 ลักษณะ คือ
 - 3.1 แบบอัตนัย แบบความเรียงไม่จำกัดการตอบของผู้ตอบ
 - 3.2 แบบปรนัย เป็นข้อทดสอบที่จำกัดการตอบของผู้ตอบ ซึ่งแบ่งได้เป็น แบบถูก ผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ แบบเลือกตอบ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2539 (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 7) ได้กล่าวถึงการวัดผลประเมินผลไว้ว่า กระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ควรถูกต้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยครอบคลุมทั้งการประเมินก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลภายหลังเรียน ประเมินผลทั้งในภาคปฏิบัติ ภาคความรู้ และเจตคติด้วยเครื่องมือวัด และประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบความรู้ แบบสังเกต แบบประเมินผลการปฏิบัติ แฟ้มงาน เป็นต้น มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยให้ออกาสผู้เรียนได้ประเมินความสามารถตนเองเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงตนเอง เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดีต้องมีลักษณะที่แสดงผลการเรียนของผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน นอกจากนี้เครื่องมือมาตรฐานพื้นฐานทางภาษาในแต่ละระดับการเรียนภาษาก็เป็นเครื่องมือที่ ผลสำเร็จของการเรียนการสอนภาษาได้ด้วย

การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530 ก, หน้า 1137) ได้เสนอแนวคิดในการวัดผล และประเมินผลไว้ดังนี้

1. ในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจะต้องตรวจสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร โดยเลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการวัด และสามารถวัดและประเมินระดับความรู้ของนักเรียนได้จริง
2. วิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาทักษะที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องฝึกปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ การวัดผลจึงต้องมีการตรวจสอบพฤติกรรมหรือทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้วย เพื่อให้ทราบความสามารถทางภาษาของนักเรียน

สรุปได้ว่าการวัดผลประเมินผลเป็นหนึ่งในจัดการเรียนการสอนที่สำคัญเป็นกิจกรรม ต่อเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นการสะท้อนความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน ที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นครูจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เนื้อหาที่ครูต้องศึกษาหา ความรู้คือเนื้อหาที่ครูสอน และวิชาชีพในการสอน ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพในการสอนของครู นั้น ครูต้องการช่วยเหลือจากผู้นิเทศ ซึ่งสามารถให้บริการทางวิชาชีพแก่ครูได้ กล่าวโดยสรุปคือ ครูมีความต้องการนิเทศการสอนที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา หรือทักษะ จึงควร ศึกษาถึงความต้องการการนิเทศการสอนของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศการสอนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการ เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาข้อมูลการสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนภาษา อังกฤษของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความต้องการในการอบรมหรือการนิเทศสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร รุ่งทิพย์ พรหมศิริ (2539, หน้า 81-82) พบว่าครูสอนภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในการวิเคราะห์หลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร เพื่อจะได้เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหลักสูตรกำหนดวัตถุประสงค์ วิชาไว้อย่างกว้าง ๆ ครูผู้สอนมีหน้าที่ที่จะต้องวิเคราะห์ เพื่อเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เอง สามารถเลือกเนื้อหาวิชาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ สุนันทา ดรุงพันธ์ (2527, หน้า 70) พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชามาก

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รุ่งทิพย์ พรหมศิริ (2539, หน้า 83-84) พบว่า ครูมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ อย่างเหมาะสม ครูส่วนใหญ่มีความต้องการการนิเทศการสอนในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะ เทคนิคเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ในด้านเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้ กระบวนการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ และไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูรู้สึกว่าจะไม่ ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ สุนันทา ดรุงพันธ์ (2527, หน้า 71) พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมาก

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนนับเป็นสิ่งจำเป็นต่อการ เรียนการสอนอย่างยิ่ง เพราะจะสามารถช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น (Bishop, 1976, pp. 2093-2094) แต่พบว่าครูสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีปัญหาอย่างมากใน

เรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น วิดีโอ ซีดีรอม หรือมัลติมีเดีย ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสม นอกเหนือจากการขาดงบประมาณ หรือไม่เวลาเพียงพอในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ครูมีความต้องการที่จะได้รับการอบรมด้านสื่อการเรียนการสอนมาก (รุ่งทิพย์ พรหมศิริ, 2539 ; สุนันทา ดุงพันธ์, 2527)

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นที่ยอมรับว่าการวัดผลและประเมินผล มีผลต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง สุนันทา ดุงพันธ์ (2527, หน้า 73) และรุ่งทิพย์ พรหมศิริ (2539, หน้า 85) พบว่า ครูมีความต้องการอบรมด้านการวัดผล และประเมินผลอย่างมากในเรื่อง การวิเคราะห์ข้อสอบ สถิติการวิเคราะห์การประเมินผลก่อนเรียน เพื่อประโยชน์ในการจัดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ สำหรับทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน

เห็นได้ว่าข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับกองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2524, หน้า 10-11) ที่ได้จัดประชุมสัมมนา เรื่องการสอนภาษาต่างประเทศแก่เด็กไทย ได้สรุปผลของการสัมมนาปัญหา การสอนภาษาอังกฤษว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมักเกิดจาก ครูผู้สอน วิธีการสอน อุปกรณ์จำนวนนักเรียนในชั้น และความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม การสอนจะได้ผลจะต้องประกอบด้วย หลักสูตรดี ครูดี อุปกรณ์พร้อม และวิธีสอนดี

แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ยังคงมีปัญหา และครูยังต้องพัฒนาการนิเทศเพื่อแก้ไขปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ด้านหลักสูตรด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงปัญหา และการตอบสนองความต้องการการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศการสอนเป็นสิ่งที่น่าสนใจตรงตามความต้องการและเป็น การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครูที่ดียิ่ง ๆ ขึ้น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แบ่งตาม (กรมสามัญศึกษา, 2540, หน้า 82) วุฒิการศึกษาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ มีวุฒิปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และประสบการณ์การสอนของครู มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และ ประสบการณ์ในการสอนมาก คือ

ขนาดของโรงเรียน นูกุล จำปาขาว (2531, หน้า 145) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการด้านวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า ระหว่างครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความต้องการทางด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

อรนันท์ โพธิ์น่อทอง (2529, หน้า 86) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 12 ซึ่งเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะผู้บริหารและครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก ปรากฏผลดังนี้

1. ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านหลัก สูตรและการสอนไม่แตกต่างกัน
2. ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัด และพัฒนาบุคลากรแตกต่างกัน
3. ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัด สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน
4. ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการ ประเมินผลไม่แตกต่างกัน

วิชกร เบ้าแดง (2529, หน้า 120-121) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู เขตการศึกษา 9 ผลปรากฏดังนี้

1. เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการสอนตามทัศนะผู้บริหาร โรงเรียนและครู โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียน และครู โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจาก โรงเรียนขนาดเล็ก
2. เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการจัดการและพัฒนาบุคลากรตามทัศนะ ผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียน

มัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการจัดการและพัฒนาบุคลากร ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก

3. เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก

4. เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผล ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผล ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก

วุฒิการศึกษา เปี่ยมจันทร์ สังขะวินิจ (2536, หน้า 107) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี พบว่า พนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน แต่มีความต้องการมากใกล้เคียงกัน

สุนีภรณ์ ศิวรานนท์ (2542, หน้า ๑) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า โรงเรียนระหว่างครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำไม่แตกต่างกัน

ประสภารัตน์ในการสอน สมคิด โฉมใส (2536, หน้า 165) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า ประสภารัตน์ในการทำงานของครูที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ครูผู้สอนมีความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ส่วนงานวิจัยของ สุนีภรณ์ ศิวรานนท์ (2542, หน้า ๑) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนระหว่างครูที่มีประสภารัตน์ในการสอนมากและครูที่มีประสภารัตน์ในการสอนน้อย แตกต่างกัน

นกุล จำปาขาว (2531, หน้า 145) ได้วิจัยผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน คือ ประสบการณ์น้อยและประสบการณ์มาก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

เปี่ยมจันทร์ สังขะวินิจ (2536, หน้า 108) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป พบว่า ถึงแม้ว่าพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี จะมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน แต่ยังมีความต้องการพัฒนางานมากใกล้เคียงกัน

เนื่องจากในเขตการศึกษา 12 เป็นพื้นที่เฉพาะอีกพื้นที่หนึ่งที่สมควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนา การนิเทศการสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ มีความแตกต่างกัน หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 12 ได้พยายามที่จะปรับแผนการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ต่างกัน ได้มีการประชุมสัมมนาครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนและครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถวางแผนปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการ สภาพ ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ และมีความมุ่งหวังว่าการจัดการเรียนในแต่ ละรายวิชาของโรงเรียนในเขตการศึกษา 12 จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ดี สามารถใช้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป ครูสามารถพัฒนาหลักสูตร ทั้งเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนคงจะได้มีความรอบรู้ ทันทต่อเหตุการณ์ สามารถนำหลักวิชาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ที่ต่างกัน อาจมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และต้องการความช่วยเหลือ การแนะแนว และข้อขัดข้องเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ สุนันทา ดุรงค์พันธ์ (2527) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในเขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12 มีทั้งหมด 42 โรงเรียน จำนวนครู 269 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษในเขตการศึกษา 12 ต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

วทานีย์ สุขพอดิ (2524) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 110 คน จากโรงเรียน 20 โรงเรียน ผลการวิจัย คือครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี จำนวน 110 คน จากโรงเรียน 20 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาในการออกข้อสอบไม่ยอมใช้วิธีใหม่ ๆ ใช้ภาษาไทยในชั้นเรียนมากเกินไป ไม่จัดกิจกรรม การเรียนการสอน และปัญหาที่สำคัญ คือ นักเรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไป

วัลลिया สุวรรณโชติ (2525) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นของผู้สอนต่อหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร เขตมที่ 2 ปีการศึกษา จำนวน 119 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดคู่มือที่จะช่วยในการเตรียมการสอน ครูไม่เข้าใจจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายวิชาที่สอน ไม่เข้าใจระเบียบการประเมินผล นอกจากนี้ผู้สอนที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเลย จะมี ปัญหาด้านวิธีการสอนมากกว่าผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาแล้ว

สินสุดา ภัคดีศรี (2538) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความต้องการ การนิเทศของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียน การสอน และการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 257 คน ใช้วิธีการสุ่ม ตัวอย่าง โดยการแบ่งชั้นภูมิเป็นสัดส่วนผลการวิจัยพบว่าความต้องการการนิเทศการสอนของครู

ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อยู่ในเกณฑ์สูง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล สิ่งที่ต้องการในการนิเทศทั้ง 5 ด้านมากเป็นอันดับหนึ่งมีดังนี้

1. การได้รับความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. คำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในบางเรื่อง เช่น ศัพท์ จำนวน ประโยคที่เป็นภาษาพูด
3. การเลือกใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับทักษะต่าง ๆ เช่น การฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน
4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน
5. การสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน เพื่อใช้วัดทักษะต่าง ๆ เช่น การฟัง พูด อ่าน และเขียน

สมอุษา พานิชผล (2539) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา ภาษาต่างประเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศการศึกษา ในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ตามที่ปฏิบัติจริงของงานในปัจจุบัน และปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษา ในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น หัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 78 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศส่วนมาก ยังมิได้จัดการนิเทศการศึกษาให้แก่ครูในหมวดวิชามากนัก แต่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวด ได้แก่ การจัดทำแผน การสอน การจัดหาอุปกรณ์การสอนให้มีจำนวนเพียงพอ การจัดครูสอนตามความถนัดและความสมัครเท่านั้น ส่วนการใช้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงาน เช่น การจัดให้ครูประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครูในหมวดวิชา ซึ่งเป็นหัวใจของการนิเทศการศึกษาที่มีการปฏิบัติน้อย

2. ปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาในหมวดวิชาต่างประเทศ หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ จะไม่มีเวลาสำหรับนิเทศการศึกษา เพราะมีชั่วโมงสอนมาก ขาดความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแหล่งวิชาการที่หัวหน้าหมวดวิชาจะไปศึกษา หรือขอคำแนะนำเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและขาดงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ในการนิเทศการศึกษา

เกศรี กิติศรีปัญญา (2542) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความคิดรวบยอดทางภาษาจากการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครูว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (the concentrated language encounter) เป็นกระบวนการเรียนการสอนหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาโดยผ่าน ประสบการณ์ตรง ทุกด้านของทักษะภาษา โดยอาศัยหลักการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเพื่อให้ ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งที่ผู้สอนต้องการสื่อความซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด ทางภาษาและความคิดรวบยอดนี้เป็นกลไกสำคัญ ทำให้ผู้เรียนมีการรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการสอนที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจความหมายของการอ่านก่อนที่จะ พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียน หรือตัวสะกด โดยมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นเร้าความสนใจ ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน นอกจากนี้ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษายังมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้น ความสนใจของนักเรียน เน้นให้นักเรียนสร้างชิ้นงานเป็นของตนเอง ของกลุ่มตามความถนัดและ ความพึงพอใจของนักเรียน เป็นการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการอ่านและ เขียนภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานมาพอสมควรแล้ว และเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอังกฤษทุกด้าน ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญาของ ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ผลการทดลองจะช่วยให้ได้แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ความคิดรวบยอดทางภาษา มีพื้นฐานการอ่านและการเขียน ที่ดี เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

จากงานวิจัยในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล พอจะสรุปได้ว่า ปัจจุบันครูสอนวิชาภาษาอังกฤษประสบปัญหาใน ด้านการสอน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้ครูต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือต้องการนิเทศการสอน ในด้าน ต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้นิเทศการสอน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการนิเทศการสอน หรือให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู จึงจำเป็นต้องศึกษาว่าครูประสบปัญหาด้าน

ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านเพียงใด ในจุดไหนบ้าง เพื่อจะได้จัดโครงการนิเทศการสอนได้ถูกต้อง สนองความต้องการของครูได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุง และการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

งานวิจัยต่างประเทศ ซัลลิแวน และแกรนาด (Sullivan & Granade, 1981, p. 3068) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์องค์ประกอบของงานของผู้นิเทศการศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา 6 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ผู้นิเทศการศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอนอย่างเดียวนั่น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ครู ช่วยเหลือในการตัดสินใจของครู ไม่ใช่ผู้ตรวจตราคอยจับผิดครู และยังมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานของผู้นิเทศด้านอื่น ๆ ด้วย และควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูหลังจากที่ได้รับการนิเทศที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

เลห์แมน และมีเรนส์ (Lehman & Mehrens, 1971, p. 136) วิจัยเกี่ยวกับครูในอุดมคติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเวสต์เวอร์จิเนียตะวันตก ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษา จำนวน 443 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะครูในอุดมคติ มีเกณฑ์สำคัญมากที่สุด 5 ประการคือ

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง ทั้งความรู้มูลฐานและสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน
2. มีความสนใจในวิชาที่ตนสอนอย่างลึกซึ้ง มีความกระตือรือร้นค้นคว้าในวิชาที่ตนสอน
3. มีความยืดหยุ่น และสามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และสนองความต้องการของนักเรียน
4. เตรียมการสอนวิชาที่สอน กำหนดหัวข้อ และวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน
5. ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมมีความสามารถในการอธิบายได้อย่างชัดเจนโดยคำนึงถึงระดับความสามารถของนักเรียน

เบเย็น (Beyene, 1983, pp. 2168-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "the kind of school supervision needed in developing countries" (case study Ethiopia) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิธีการนิเทศและระบบการศึกษาของประเทศเอธิโอเปีย วิธีการวิจัย โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการอภิปรายรายกลุ่มย่อยของศึกษานิเทศก์จำนวนทั้งสิ้น 26 คน ผลวิจัย

พบว่า วิธีการนิเทศน์ที่ใช้อยู่ คือ การฝึกอบรมและแนะนำ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิต การสอนโดยศึกษานิเทศก์ การอภิปรายร่วมกัน และการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน

ดิว (Dew, 1994, pp. 2815-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับบทบาท ด้านความรู้ในเนื้อหาในกระบวนการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 120 คน ในรัฐแมริแลนด์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ครูส่วนมากไม่คำนึงถึงจำนวนปีที่สอนและสาขาวิชาที่จบ เห็นว่าความรู้ในเนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นิเทศ
2. ความรู้ในเนื้อหาของผู้นิเทศจำเป็นมากสำหรับผู้นิเทศแบบ prescriptive และ reflective
3. ครูที่สามารถสอนได้หลายวิชา คิดว่าผู้นิเทศควรมีความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและพัฒนาการเด็ก
4. ครูที่มีประสบการณ์สอนนานต้องการให้ผู้นิเทศก็มีความรู้ในเนื้อหามากกว่าครูที่เพิ่งเริ่มสอน

เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าการนิเทศมีความจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น การนิเทศที่ดีควรคำนึงถึงความต้องการของผู้รับการนิเทศ เป็นการตอบสนองความต้องการ หรือเป็นการแก้ปัญหาได้ กล่าวคือ การนิเทศควรจะให้ผลสูงสุดในการปรับปรุงการเรียนการสอน และต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน